

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Sztuka i kultura starożytności
Kierunek:	Turystyka historyczna, I stopień [6 sem], stacjonarny, praktyczny, rozpoczęty w: 2012
Tytuł lub szczegółowa nazwa przedmiotu:	Sztuka i kultura starożytności
Rok/Semestr:	I/1
Liczba godzin:	30,0
Nauczyciel:	Kowalski Henryk, dr
Forma zajęć:	konwersatorium
Rodzaj zaliczenia:	egzamin
Punkty ECTS:	4,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	1,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 30,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 45,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 20,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 24,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	średnio zaawansowany
Wstępne wymagania:	Znajomość geografii fizycznej i historycznej Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki Płn.
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia przedmiotowe • konsultacje • pokaz • wykład konwersatoryjny
Zakres tematów:	<p>1. Tematyka zajęć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geneza i powstanie pierwszych cywilizacji (początki sztuki prehistorycznej, powstanie i rozwój pierwotnych religii, najstarsze kultury epoki neolitu i miedzi na Bliskim Wschodzie) 2. Najstarsze cywilizacje Bliskiego Wschodu i ich wpływ na rozwój kultury antycznej (Egipt, Mezopotamia, Azja Mniejsza, Fenicja i Izrael, Iran). 3. Świat egejski (odkrycia archeologiczne na M. Egejskim, cywilizacja kretańska (minojska), wybuch wulkanu na Santorinie, kultura cykladzka, cywilizacja Achajów (kultura mykeńska), Troja, wojna trojańska). 4. Kultura i sztuka grecka epoki archaicznej jej wpływ na rozwój kultury miast basenu Morza Egejskiego i Morza Czarnego. 5. Kultura epoki klasycznej i jej znaczenie dla rozwoju cywilizacji (Złoty wiek Aten, architektura V-IV wieku p.n.e. (Ateny, Delfy, Olimpia), rzeźba grecka (kanony rzeźby greckiej, główni przedstawiciele i ich dzieła), malarstwo greckie (malarstwo wazowe i ścienne), literatura, filozofia i nauka, historiografia, teatr i jego rola, kultura i sztuka grecka miast Sycylii i tzw. Wielkiej Grecji (płd. Italia). 6. Kultura hellenistyczna (Hellenizm - pojęcie kultury hellenistycznej. Główne ośrodki kultury hellenistycznej: Aleksandria (biblioteka aleksandryjska i jej znaczenie, Museion, Serapeion), Pergamon (ołtarz pergamoński), Antiochia, Rodos, przemiany religii greckiej; literatura epoki hellenistycznej, filozofia epoki hellenizmu, nauka i technika, architektura (siedem cudów świata), rzeźba, malarstwo). 7. Początki kultury rzymskiej (pierwotna religia i kultura Rzymian, Etruskowie i ich wpływ na kulturę Rzymu, początki wpływu greckich). 8. Kultura i sztuka Rzymu w okresie republiki: (przemiany kulturowe w V-III wieku p.n.e.; wpływ kultury greckiej na rozwój kultury rzymskiej; kultura Rzymu w III-II wieku p.n.e. (religia rzymska i jej znaczenie kulturowe, literatura rzymska, początki historiografii, prawo rzymskie, filozofia, nauka i technika, architektura i sztuka). Kryzys i przemiany kulturowe w I połowie I wieku p.n.e. (przemiany religijne, początki kultu orientalnych, Cyceon, Cezar). 9. Złoty wiek kultury rzymskiej (polityka kulturalna Augusta (ideologia pryncypatu, pax Augusta, powrót do tradycji i starej religii, Mecenas i jego rola kulturalna); literatura epoki Augusta (Wergiliusz, Horacy, Owidiusz); historiografia (Liwiusz); budownictwo i sztuka epoki Augusta (fora Cezara i Augusta, Ara Pacis, mauzoleum Augusta, budowle Palatynu) 10. Kultura rzymska epoki wczesnego cesarstwa (polityka kulturalna cesarzy; przemiany religijne; literatura, prawo, filozofia i nauka; budownictwo okresu cesarstwa: zabytki Rzymu (fora cesarskie, Złoty Dom Nerona, Kolosseum, termy, akwedukty); miasta rzymskie: Ostia, Pompeje i Herkulanum). Romanizacja prowincji i jej znaczenie. Kultura hellenistyczna w imperium rzymskim). 11. Kultura wczesnego chrześcijaństwa (Początki kultury chrześcijańskiej: Nowy Testament, apokryfy, przeciwnicy chrześcijaństwa; apologety chrześcijaństwa (Origenes, Tertulian). Kultura wczesnego chrześcijaństwa: gminy chrześcijańskie. Ojcowie Kościoła i ich znaczenie dla kultury wczesnego chrześcijaństwa. Archeologia chrześcijaństwa. Architektura i sztuka wczesnego chrześcijaństwa (katakumby, bazyliki i świątynie). Kultura antyczna a wczesne chrześcijaństwo. 12. Kultura późnego cesarstwa (Kultura rzymska późnego cesarstwa: upadek religii pogańskich i kultury antycznej; literatura późnego antyku, historiografia; nauka; architektura i sztuka) 13. Antyczne i chrześcijańskie podstawy cywilizacji europejskiej (Kultura antyczna a kształtowanie się kultury średniowiecznej, kultury ludw <i>barbaricum</i>. Recepcja kultury antycznej).
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • egzamin ustny • esej • obecność na zajęciach • referat

1. Literatura przedmiotu:

Literatura ogólna:

1. Beard M., Henderson J., *Kultura antyczna*, Warszawa 1997.
2. Cywilizacje starożytne, pod red. A. Cotterella, Łódź 1990.
3. Durando F., *Grecja. Ludzie, myśl, sztuka*, Warszawa 1997.
4. Grant M., *Krótka historia cywilizacji klasycznej*, Poznań 1998.
5. Kumaniecki K., *Historia kultury starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 1972.
6. Modzelewski K., *Barbarzyńska Europa*, Warszawa 2004.
7. Rogerson J., *Świat Biblii*, Warszawa 1996.
8. Stabryła S., *Zarys kultury starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 2007.
9. *Starożytność. Historia, kultura, literatura*, red. T. Skoczek, Bochnia-Kraków- Warszawa 2006

Sztuka:

1. Abramowicz Z., *O sztuce starożytnej*, Toruń 2002.
2. Beard M., *Pompeje. Życie rzymskiego miasta*, Poznań 2010.
3. Boardman J., *Sztuka grecka*, Warszawa 1999.
4. Galicka I., *Historia sztuki*, T. I: *Od Paleolitu do Rzymu*, Warszawa 2003 (Europejska Akademia Sztuk).
5. *Historia sztuki świata*, t. I, Warszawa 1999 (wyd. Muza).
6. Hlscher T., *Sztuka rzymska: język obrazowy jako system semantyczny*, Poznań 2011.
7. Jastrzębowska E., *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Kraków 2008.
8. Lipińska J., *Sztuka starożytnego Egiptu*, Warszawa 2008.
9. Makowiecka E., *Sztuka Rzymu. Od Augusta do Konstantyna*, Warszawa 2010.
10. Michałowski K., *Jak Grecy tworzyli sztukę*, Warszawa 1986.
11. Michałowski K., *Nie tylko piramidy. Sztuka dawnego Egiptu*, Warszawa 1966.
12. Nowicka M., *Malarstwo antyczne*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1985.
13. Nowicka M., *Twarze antyku. Z dziejów portretu w Grecji i w Rzymie*, Warszawa 2000.
14. Ostrowski J. A., *Starożytny Rzym. Polityka i sztuka*, Warszawa - Kraków 1999.
15. Papuci-Władyka E., *Sztuka starożytnej Grecji*, Warszawa-Kraków 2001.
16. Sadurska A., *Archeologia starożytnego Rzymu*, t. I-II, Warszawa 1975-1978.
17. Śliwa J., *Sztuka i archeologia starożytnego Wschodu*, Warszawa -Kraków 1997.
18. *Sztuka świata*, t.1, praca zbiorowa, Wydawnictwo Arkady, 1989.
19. Twardecki A., *Mały słownik sztuki starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 1998.

Literatura:

Wczesne chrześcijaństwo

1. Musiał D., *Antyczne korzenie chrześcijaństwa*, Warszawa 2001.
2. Simon M., *Cywilizacja wczesnego chrześcijaństwa*, Warszawa 1992.
3. Wipszycka E., *Kościół w świecie późnego antyku*, Warszawa 1994.

Encyklopedie i leksykony

1. Ascalone E., *Mezopotamia*, Warszawa 2008 (seria: Leksykon cywilizacje).
2. Gabucci A., *Rzym*, Warszawa 2010 (seria: Leksykon cywilizacje).
3. Ratto, S., *Grecja*, Warszawa 2011 (seria: Leksykon cywilizacje).
4. Słownik kultury antycznej, pod red. L. Winniczuk, Warszawa 1986.

Przewodniki

1. Durando F., *Grecja. Przewodnik po zabytkach starożytności*, Warszawa 2006.
2. Nappo S., *Pompeje. Przewodnik po starożytnym mieście*, Warszawa 2000.
3. Pescarin S., *Rzym. Przewodnik archeologiczny po wiecznym mieście*, Warszawa 2000.

Serie Wydawnicze

1. *Historia sztuki*, t. 1-3, Kraków 2010 (wydawnictwo Marketing Room Poland Sp. z o.o., Biblioteka Gazety Wyborczej).
2. *Tajemnice starożytnych cywilizacji* (wydawnictwo Polskie Media Amer.Com SA.)
3. *Wielkie cywilizacje*, wydawnictwo: Folio.
4. *Wielkie Muzea* (wydawnictwo: HPS dla Rzeczypospolitej).

Filmy:

1. Seria: *Historia starożytnych cywilizacji* (wydawnictwo Polskie Media Amer.Com SA.)
2. Seria: *Tajemnice starożytnych cywilizacji* (wydawnictwo Polskie Media Amer.Com SA.)
3. Seria: *Starożytne cywilizacje* (The History Channel)